

Töihin pääsy eläkeiän lähestyessä

Kate Baker

Hyvät päättäjät, olen 60-vuotias paluumuuttaja, asunut Yhdysvalloissa 25-vuotta. Olen yliopistokoulutettu tutkija, mutta tutkintoni (Bachelor of Arts in Psychology) on yhdysvaltalaisesta yliopistosta. Lisäksi minulla on takana juridiikan opintoja ja asianajajan avustajan (paralegal) pätevyys Tennesseeen osavaltiossa. Viimeksi USA:ssa tein sosiaalityötä syrjäytyneiden parissa voittoa tavoittelemattoman organisaation kautta.

Palattuani Suomeen 2014, olen havainnut, miten vaikeaa täällä on työllistyä ulkomaisella tutkinnolla. Matalapalkkaisia hanttihommia ja pätkätöitä rekryfirmojen kautta löytyy. Olen etsinyt sisukkaasti töitä ja haluan työllistyä. Nyt olen kuitenkin työttömyyspäivärahalla työkokeilussa kahvila apulaisena yhdeksän euron päivittäisellä kulukorvauksella, vaikka minulla on ravintola-alan esimiestutkinto Suomesta vuodelta 1983.

Kaikkein positiivisin kokemus pätkätöistä oli korona jäljittäjän pesti, jota uusittiin 1–2 kuukauden välein ja jatkui hieman yli vuoden. Työn sain suoritettua jäljittäjä koulutuksen Tampereen yliopiston kautta, koska puhun suomen kielen lisäksi ruotsia ja englantia, ja koska juridiikan parissa työskennelleenä minulla oli kokemusta toimistotyöstä luottamuksellisten tietojen parissa. Ehkäpä tämän työpaikan merkityksestä minulle kertoo se, että kun tammikuisena perjantaina mursin nilkkani pahasti, lauantaina minut leikattiin, sunnuntaina pääsin sairaalasta, ja maanantaiaamuna jatkoin etätöitä kotona, vaikka olisin ollut oikeutettu pitkään sairaalomaan. Niin tärkeä minulle oli tämä työpaikka.

Työvoimatoimistosta minulle on ehdotettu kouluttautumista lähihoitajaksi. Ikää on kuitenkin jo sen verran, että kun valmistuisin, niin olisin siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Kuntonikaan ei ole enää kuin kolmekymppisellä, raskaat nostamiset ja kantamiset eivät enää onnistu niin kuin nuoremmilta. Tämän olen havainnut tämänhetkisessä kahvila apulaisen tehtävässä. Kahdeksan tuntia päivässä jaloillaan tuntuu jäsenissä.

Vaikka minulla on meneillään työkokeilu, joudun joka kuukausi hakemaan edelleen neljää työpaikkaa, ovat ne sitten relevantteja tai eivät. Tämä ihmetyttää ja osin harmittaaakin. Seudulla, jossa asun ei ole työpaikkoja pilvin pimein täytettäväksi. Työnantajatkin ovat turhautuneita ei varteenotettavaan työhakemuksiin. Mutta töitä on haettava, jotta jokin tulo itsellä säilyy.

Eniten itseäni huolestaa, että tällä hetkellä heikennetään osa-aikatyöntekijöiden asemaa. Minulla olisi ollut mahdollisuus ottaa osa-aikaisia henkilökohtaisen avustajan tehtäviä, mutta pelkäsin, että nykyhallituksen leikkausten vuoksi minulta katoaa työttömyysetuus työn osa-aikaisuuden vuoksi, enkä uskaltanut ottaa paikkoja vastaan. Tarve henkilökohtaisille avustajille on kova, ja osa-aikaisten työntekijöiden syrjiminen vain pahentaa tilannetta.

Suomessa on pula työntekijöistä ja on paljon iäkkäitä, jotka haluaisivat tehdä töitä. Mieluummin palkalla, eikä vaan 9 euron kulukorvauksella. Se ei kata edes bensoja edestakaisin. Minulla on työmatkaa kuntouttavaan toimintaan 60 km edestakaisin, eikä siitä saa kilometrikorvausta. Suomessa kulukorvausta on korotettu viimeksi vuonna 2012. Siitä ovat kulut nousseet reippaasti. Minä siis maksan osan työttömyyskorvauksesta voidakseni käydä työkokeilussa.

Tulen jotenkuten toimeen, kun elän säästeliäästi. Ruokaa olen käynyt hakemassa ruoka-avusta mutta nykyisen työkokeilun aikataulun kanssa on konflikti. Asun yksin, ja asutuskeskuksen sivussa asuvana vuokrani on pieni. Sähkö on kallista, vaikka kulutukseni kesällä on vain noin 10 euroa kuussa, lasku on silloinkin yli 100 euroa. Talvella jopa 400 euroa. Tärkeintä on, että haluaisin työllistyä oikeisiin töihin, joissa koulutuksestani ja kielitaidostani olisi hyötyä, mutta ikäraja on näköjään tullut vastaan.

Työttömänä olo masentaa. Viime talvena makasin kaksi viikkoa kylmässä, lämmittämättömässä talossa toppahaalari päällä, ennen kuin havahduin hakemaan apua. Entä jos en olisi havahtunut? Apua onneksi löytyi ja nykyään ammennan voimaa osallistumisesta köyhyyden vastaisesta toiminnasta EAPN-FIN -verkoston kautta, ammattiyhdistysliikkeen toiminnasta ja poliittisesta aktivismista. Kiitos, kun tulitte tänään kuuntelemaan.

Kysymyksiä

Suomeen tarvitaan työvoimaa, miksi ulkomailla hankitut tutkinnot ja osaaminen eivät kelpaa suomalaisilla työmarkkinoilla?

Eläkeikää lähestyvät haluavat edelleen tehdä töitä. Mitä heidän työllistymisensä edistämiseksi voisi tehdä? Ikärasismia on edelleen vallalla.

Miksi työkokeilussa oleva joutuu hakemaan kuukausittain jopa neljää avointa työpaikkaa? Tästä eivät hyödy työnantajat eivätkä työntekijät, turhat hakemukset kuormittavat molempia osapuolia.